

Відповідно до статті 1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» (далі – Закон):

Внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру.

Зазначені обставини вважаються загальновідомими і такими, що не потребують доведення, якщо інформація про них міститься в офіційних звітах (повідомленнях) Верховного Комісара Організації Об'єднаних Націй з прав людини, Організації з безпеки та співробітництва в Європі, Міжнародного Комітету Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, розміщених на веб-сайтах зазначених організацій, або якщо щодо таких обставин уповноваженими державними органами прийнято відповідні рішення.

Адресою покинутого місця проживання внутрішньо переміщеної особи в розумінні цього Закону визнається адреса місця проживання особи на момент виникнення обставин, зазначених у частині першій цієї статті.

Механізм видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи (далі – довідка) регулює **Порядок оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи**, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 509 (зі змінами) (далі – Порядок).

Довідка є документом, який підтверджує факт внутрішнього переміщення і взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

На отримання довідки не мають права особи, які перемістилися в межах тимчасово окупованих Російською Федерацією територій, щодо яких не визначено дати завершення тимчасової окупації Російською Федерацією, перелік яких затверджений Мінрозвитку.

Для отримання довідки повнолітня або неповнолітня внутрішньо переміщена особа звертається особисто, а малолітня дитина, недієздатна особа або особа, дієздатність якої обмежена, – через законного представника із заявою про взяття на облік, до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад (далі – уповноважені органи).

Заява про взяття на облік та включення до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб інформації про внутрішньо переміщену особу за наявності технічної можливості може подаватися також через Єдиний державний вебпортал електронних послуг (далі – Портал Дія).

У період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. [№ 64](#) “Про введення воєнного стану в Україні”, внутрішньо переміщена особа для отримання довідки може звернутися до уповноваженої особи виконавчого органу сільської, селищної, міської ради або центру надання адміністративних послуг (далі - уповноважена особа територіальної громади / центру надання адміністративних послуг).

Уповноважена особа територіальної громади / центру надання адміністративних послуг приймає рішення та видає довідку внутрішньо переміщеній особі і реєструє заяву з формуванням електронної справи з використанням інформаційних систем Мінсоцполітики для включення інформації про внутрішньо переміщену особу до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

З метою обліку внутрішньо переміщених осіб орган соціального захисту населення на підставі отриманої електронної справи включає інформацію про таких осіб до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

Заяву про взяття на облік малолітньої дитини, яка є дитиною-сиротою або дитиною, позбавленою батьківського піклування, для отримання довідки подає від її імені:

у разі влаштування до дитячого закладу, закладу охорони здоров'я або закладу соціального захисту дітей на повне державне забезпечення – керівник відповідного закладу;

у разі влаштування в сім'ю громадян під опіку, піклування, прийомну сім'ю, дитячий будинок сімейного типу – законний представник (один з опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів).

Заяву про взяття на облік малолітньої дитини, яка прибула без супроводження законного представника, для отримання довідки може подавати від її імені родич (баба, дід, прабаба, прадід, повнолітні брат або сестра, тітка, дядько) або вітчим, мачуха, в яких проживає (перебуває) дитина.

Якщо малолітня дитина прибула без супроводження законного представника або особи, зазначеної у попередньому абзаці, заяву подає від її імені представник органу опіки та піклування за місцем перебування такої дитини.

Особи, які відбували (відбувають) покарання у місцях позбавлення волі та мали (мають) зареєстроване місце проживання на території, де виникли обставини, зазначені в [статті 1 Закону](#), на дату їх виникнення, після звільнення мають право на отримання довідки, якщо не бажають повертатися до попереднього місця проживання.

На отримання довідки мають право військовослужбовці з урахуванням вимог [пункту 4](#) Порядку (крім військовослужбовців строкової служби та військової служби за призовом осіб офіцерського складу), які проходили/проходять військову службу та мали зареєстроване/задеклароване

місце проживання на території, на якій ведуться бойові дії, або на тимчасово окупованій Російською Федерацією території, що включені до [переліку територій, на яких ведуться \(велися\) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією](#), затвердженого Мінрозвитку, щодо яких не визначено дати завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації Російською Федерацією, або які фактично проживали на зазначених територіях, або в яких внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, знищене або пошкоджене (до ступеня непридатного для проживання) житлове приміщення.

На отримання довідки мають право також студенти, які навчаються в закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти, які перемістилися з територій, на яких ведуться бойові дії, або з тимчасово окупованих Російською Федерацією територій, включених до [переліку територій, на яких ведуться \(велися\) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією](#), затвердженого Мінрозвитку, щодо яких не визначено дати завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації Російською Федерацією, а також особи, у яких внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, знищене або пошкоджене (до ступеня непридатного для проживання) житлове приміщення.

Студенти, які здобували певний освітньо-кваліфікаційний рівень і мали реєстрацію місця проживання в гуртожитках, після зняття з реєстрації мають право на отримання довідки, якщо вони не бажають повернутися до попереднього місця проживання через обставини, зазначені в [статті 1](#) Закону.

На отримання довідки мають право особи, житлові приміщення яких знищені або пошкоджені (до ступеня непридатного для проживання) внаслідок збройної агресії Російської Федерації, що підтверджується відповідним актом обстеження технічного стану житлового приміщення (будинку, квартири), та неповнолітні діти, які отримали паспорт громадянина України, незалежно від наявності (відсутності) реєстрації місця проживання, якщо інформацію про них внесено до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

Заяву про взяття на облік особи, яка визнана судом недієздатною, може подавати її законний представник (для недієздатних осіб, яким призначено опікуна), керівник закладу соціального захисту (для недієздатних осіб, яким не призначено опікуна, в разі влаштування такої особи до закладу соціального захисту) або уповноважена особа органу опіки та піклування (для недієздатних осіб, яким опікуна не призначено та яких не влаштовано до закладу соціального захисту, або для недієздатних осіб, з опікунами яких втрачено зв'язок під час дії надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях) за задекларованим (зареєстрованим) місцем проживання (перебування) такої особи, а особа, дієздатність якої обмежена,

може самотійно звернутися із заявою про взяття на облік.

Починаючи з **1 серпня 2023 р.** на отримання довідки мають право особи, які залишили або покинули своє місце проживання у зв'язку з обставинами, зазначеними у [статті 1](#) Закону, та перемістилися з територій, на яких ведуться бойові дії, або з тимчасово окупованих Російською Федерацією територій, включених до [переліку територій, на яких ведуться \(велися\) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією](#), затвердженого Мінрозвитку, щодо яких не визначено дати завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації Російською Федерацією, а також особи, у яких внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, знищене або пошкоджене (до ступеня непридатного для проживання) житлове приміщення.

Під час подання заяви про взяття на облік заявник пред'являє документ, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, або документ, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус, або свідоцтво про народження дитини.

У разі відсутності в документі, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, або документі, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус, відмітки про реєстрацію/декларації місця проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення у зв'язку з обставинами, зазначеними у [статті 1](#) Закону, заявник надає докази, що підтверджують факт проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, на день виникнення обставин, що спричинили внутрішнє переміщення (військовий квиток з відомостями щодо проходження військової служби; трудова книжка із записами про трудову діяльність; документ, що підтверджує право власності на рухоме або нерухоме майно; свідоцтво про базову загальну середню освіту; атестат про повну загальну середню освіту; документ про професійно-технічну освіту; документ про вищу освіту (науковий ступінь); довідка з місця навчання; рішення районної, районної у м. Києві чи Севастополі держадміністрації, виконавчого органу міської чи районної у місті ради про влаштування дитини до дитячого закладу, у прийомну сім'ю, дитячий будинок сімейного типу, встановлення опіки чи піклування; медичні документи; копії документів, до яких вносилися відомості про місце проживання, або витяг з реєстру територіальної громади, або е-паспорт/е-паспорт для виїзду за кордон, які містять відомості про задеклароване/зареєстроване місце проживання (у тому числі виданих/сформованих на ім'я батьків (одного з батьків) або інших законних представників) або відомості щодо навчання на відповідних територіях; фотографії; відеозаписи тощо);

У разі відсутності документа, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, або документа, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус, під час подання заяви про взяття на облік у період дії воєнного стану заявник пред'являє відображення в електронній формі

інформації, що міститься у документах, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України або її спеціальний статус, сформованих засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія (Дія) або «Документ», або довідку про подання документів для оформлення паспорта громадянина України, видану центром надання адміністративних послуг, державним підприємством, що належить до сфери управління ДМС, і його відокремленим підрозділом, територіальним органом або територіальним підрозділом ДМС, за формою згідно з [додатком 3](#), для осіб, яких ідентифіковано за відомостями Єдиного державного демографічного реєстру або відомчої інформаційної системи ДМС.

Законний представник дитини-сироти чи дитини, позбавленої батьківського піклування, посадові особи, які здійснюють заходи щодо захисту прав такої дитини, у разі необхідності підтвердження чи перевірки персональних даних дитини можуть отримати відповідні відомості на підставі письмового запиту до Мінсоцполітики.

З метою обліку внутрішньо переміщених осіб уповноважений орган веде Єдину інформаційну базу даних про внутрішньо переміщених осіб, держателем якої є Мінсоцполітики.

У день подання заяви про взяття на облік, крім випадків, передбачених [абзацом другим](#) пункту 4 Порядку, безоплатно видається довідка за формою згідно з [додатком 2](#), яка роздруковується на аркуші формату А4, підписується посадовою особою уповноваженого органу та скріплюється печаткою такого органу.

У період воєнного стану в разі звернення внутрішньо переміщеної особи для отримання довідки до уповноваженої особи територіальної громади/центру надання адміністративних послуг така довідка видається відповідною уповноваженою особою.

Електронна форма довідки може формуватися засобами Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб та Порталу Дія і передається в мобільний додаток Порталу Дія (Дія) (за наявності технічної можливості) внутрішньо переміщеної особи за її запитом шляхом використання інформації, наявної в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб та переданої до Порталу Дія з дотриманням вимог законодавства про інформацію та законодавства про захист персональних даних.

У випадках, передбачених [абзацом другим](#) пункту 4 Порядку, уповноважений орган зобов'язаний розглянути заяву протягом 15 робочих днів та прийняти рішення про видачу довідки або відмову в її видачі.

Довідку отримує кожна дитина, в тому числі та, що прибула без супроводження батьків, законного представника, а також дитина, яка народилася у внутрішньо переміщеної особи, що перемістилася з територій, на яких ведуться бойові дії, або з тимчасово окупованих Російською Федерацією територій, включених до [переліку територій, на яких ведуться](#)

(велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого Мінрозвитку, щодо яких не визначено дати завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації Російською Федерацією, а також у дітей, у яких внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, знищене або пошкоджене (до ступеня непридатного для проживання) житлове приміщення. У довідці та в заяві про взяття на облік дитини, яка народилась у внутрішньо переміщеної особи, зазначається остання адреса задекларованого/зареєстрованого місця проживання батьків (одного з батьків).

Довідка діє безстроково, крім випадків, передбачених [статтею 12](#) Закону та [абзацом восьмим](#) цього пункту.

Довідка, видана до 20 червня 2016 р., яка не скасована і строк дії якої не закінчився, є дійсною та діє безстроково, крім випадків, передбачених [статтею 12](#) Закону.

Відкликання або визнання недійсною довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

Відповідно до статті 12 Закону підставою для відкликання довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи та внесення відомостей про це в Єдину інформаційну базу даних про внутрішньо переміщених осіб є обставини, за яких внутрішньо переміщена особа:

1) подала заяву про відмову від довідки;

2) скоїла кримінальне правопорушення: дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади; посягання на територіальну цілісність і недоторканність України; терористичний акт; втягнення у вчинення терористичного акту; публічні заклики до вчинення терористичного акту; створення терористичної групи чи терористичної організації; сприяння вчиненню терористичного акту; фінансування тероризму; вчинення кримінального правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку або військового кримінального правопорушення;

3) повернулася до покинутого місця постійного проживання;

4) виїхала на постійне місце проживання за кордон.

Підставою для визнання недійсною довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи та внесення відомостей про це до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб є подання особою завідомо недостовірних відомостей.

Рішення про відкликання або визнання недійсною довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи відповідно до [статті 12](#) Закону (крім осіб, які є власниками знищеного або пошкодженого (до ступеня непридатного для проживання) житлового приміщення (до відновлення

такого житлового приміщення) внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації, що підтверджується інформацією з Державного реєстру майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України (далі - Реєстр пошкодженого та знищеного майна) (за технічної можливості), або органом місцевого самоврядування, або обласною державною (військовою) адміністрацією) приймається керівником уповноваженого органу за місцем проживання особи та надається їй протягом трьох днів з дати прийняття такого рішення або надсилається на адресу місця проживання, зазначену в довідці.

У разі неповідомлення внутрішньо переміщеною особою про її повернення до покинутого місця постійного проживання згідно з [абзацом другим пункту 3](#) частини другої статті 9 цього Закону рішення про відкликання довідки відповідно до [пункту 3](#) частини першої цієї статті приймається на підставі інформації про тривалу відсутність (понад 60 днів) особи за місцем проживання, яка дає обґрунтовані підстави вважати, що внутрішньо переміщена особа повернулася до покинутого місця постійного проживання.

У разі наявності у внутрішньо переміщеної особи обґрунтованих причин для продовження строку її відсутності за місцем проживання понад 60 днів така особа звертається з відповідною письмовою заявою за місцем проживання до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районних, районних у місті Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад. У такому разі строк відсутності внутрішньо переміщеної особи за місцем проживання може бути збільшено до 90 днів.

Відмова у видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

Заявнику може бути відмовлено у видачі довідки у разі, коли:

1) відсутні обставини, що спричинили внутрішнє переміщення, зазначені у [статті 1](#) Закону;

2) у державних органів наявні відомості про подання завідомо неправдивих відомостей для отримання довідки;

3) заявник втратив документи, що посвідчують особу (до їх відновлення);

4) у документі заявника, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, або документі, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус, немає відмітки про реєстрацію місця проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення, та відсутні докази, що підтверджують факт проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої

здійснюється внутрішнє переміщення, визначені [абзацом другим](#) пункту 4 Порядку;

5) докази, надані заявником для підтвердження факту проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення у зв'язку з обставинами, зазначеними у [статті 1](#) Закону, не підтверджують такого факту.

Рішення про відмову у видачі довідки з обов'язковим зазначенням підстав для відмови, підписане керівником уповноваженого органу, видається заявнику в день подання заяви про взяття на облік, а у випадку, передбаченому [абзацом другим](#) пункту 4 Порядку, - не пізніше ніж через 15 робочих днів після її подання.

Взяття на облік заявника у разі зміни фактичного місця проживання/перебування здійснюється без додаткового подання заяви про взяття на облік і документів, зазначених в [пунктах 3 і 4](#) Порядку.

Заявник має право особисто або через засоби Єдиного державного вебпорталу електронних послуг (за наявності технічної можливості) подати уповноваженому органу/уповноваженій особі територіальної громади/центру надання адміністративних послуг повідомлення про відмову від довідки, зміну фактичного місця проживання/перебування, виїзд на постійне місце проживання за кордон, добровільне повернення до покинутого місця постійного проживання або інші підстави із зазначенням причин .

У разі втрати або псування довідки уповноважений орган замість неї безоплатно видає дублікат на підставі заяви особи, якій видавалася довідка.

У зв'язку із прийняттям постанови Кабінету Міністрів України від 25.06.2025 №765 «Деякі питання призначення та виплати державних соціальних допомог, соціальних стипендій органами Пенсійного фонду України» повноваження щодо призначення та виплати державних соціальних допомог, зокрема допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам з 1 липня 2025 року передано органам Пенсійного фонду України.